

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oglasila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat snateno popust. — Upravištvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnina, reklamacije, oglasila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Pomožna akcija v zadevi pomanjkanja krme!

(Dopis iz gorenjskih kmečkih krogov.)

Z velikim pompom in hrupom je pisalo gotovo časopisje, da se mora letos temeljito pomagati kmetu, ker je bila letina in spomladanska košnja, to je seno, prav revno po Kranjskem. Tudi vlada je nadlegovala naša županstva z raznimi potrebami, še bolj pa z nepotrebnimi razglasi in okrožnicami, da končno ni bilo znano, kaj se pravzaprav hoče s tem nadlegovanjem.

Končno je državna vlada na Dunaju vendarle dovolila malenkostno podporo za nakup krme revnim kmetom v znesku 300 000 kron, katera podpora pa se je na odločno zahtevo kranjskih županstev zvišala še za 200 000 kron, tako da znaša skupaj pol milijona kron (500.000 K).

Županstva so sprejemala in zapisovala naročila na seno od kmetovalcev, seveda samo popolnoma revnih. Treba je bilo uradno potrditi po županskih in tudi župnijskih uradih, končno so se ta naročila odposlala okrajnim glavarstvom, katera so v soglasju z deželno vlado veliko, veliko centov krme ponekod čitala. Tako na primer so posestniki kranjskega okrajnega glavarstva prosili za nekaj nad 62 vagonov sena, dovoljeno jim je pa samo 38 vagonov, torej 24 vagonov manj nego so kmetje naročili; v radovijskem okrajnem glavarstvu so naročili 30 in pol vagonov, dobe samo 22 vagonov; v kamniškem okrajnem glavarstvu so naročili 154 vagonov, dovoljene krme jim je 116 vagonov.

Marsikateri posestnik si je že mislil, saj iz cele stvari ne bode nič, ker se tako vleče kakor jeseni ljubljanska megla, kajti kdor bi bil navezan

na to krmo, temu bi živina desetkrat prej poginila od lakote, predno bi pripeljal domov prvo bilko sena.

Da se ohrani kmete pri boljši volji, je končno prevzela agitacijo za celo pomožno krmasko akcijo v roke še kranjska duhovščina. Res ganljivo je bilo poslušati, ko se je zadnjih par nedelj razprižnic propovedovalo o senu, njega ceni in pa vabilo ljudi, naj pridejo popoldne v župnišče, da podpišejo, da bode pač gotovo vsak seno s kolo dvora prevzel, tudi magari če ga takoj doma rabi namesto stelje!

Človek bi mislil, sedaj je stvar v redu, in seno se prične dobavljati, dokler je še lepo, vedro in suho vreme, da ga spravijo kmetovalci lahko domov pod streho. Seveda, kmet obrača, a avstrijska, kancelijska birokracija pa obrne.

Zopet romajo razglasi pod št. 22.892 z dne 28. septembra od deželne vlade na okrajna glavarstva, odtod pa na županstva, prav tako, kakor romarji k sv. Kumu, v kojih se ganljivo pripoveduje in naznanja, da dobe sedaj le samo polovico one krme, katera jim je že dovoljena.

A grom in strela, vse bi še bilo, če bi prav v tem razglasu ne bilo rečeno, da naj županstva sprejemajo še nova naročila, katera se smejo glasiti tudi na otrobi, preše, oves, koruzo i. t. d. Županstva naj pa ta naročila vsaj do 14. oktobra zopet odpošljejo deželni vladi.

Zaplenjeno!

Potem pa kakor se se govori, mešetarijo edini kmetki prijatelji, kateri s sebičnostjo niso prav nič v zvezi — seveda, kaj se — naši klerikalci, dr. Lampe nima samo v deelnem odboru prve in zadnje besede, pač pa tudi pri deželni vladi. Zato pa tudi gospode pre-

šine takoj revmatizem, čim promenira njih močnost, deželnega glavarja namestnik po Bleiweisovi cesti. Pregovor pravi: Kdor hitro dá, ta dyakrat dá, zato mislimo, če se hoče kmetu res kaj dati od podpore pol milijona kron, naj se dá takoj, sicer si moramo misliti, da so načelni nameni vmes.

Sicer si pa mislimo, da bi bila najboljša in najizdatnejša pomoč, da bi se kranjskim kmetom vsem zemljiški davek popolnoma odpustil.

Tako bi bili podpore deležni vsi, ne pa samo nekateri: stvar bi bila hitro rešena, ne bilo bi si raznim svetnikom po nepotrebnem ubijati glav, kmet bi pa vsaj vedel, pri čem da je.

Če pa se bode sanacija senjake akcije vršila s tako hitrostjo kakor deslej, pride poprej vednost, predno bode seno razdeljeno.

Priklopitev Bosne in Hercegovine k Avstro-Ogrski.

Avstrijski cesar je razširil svojo suvereniteto in dedne pravice svoje dinastije na Bosno in Hercegovino. To je oblika, v kateri se je izvršila aneksija doslej okupiranih dežel. Obenem so dobile avstro-ograke čete nalog, zapustiti sandžak novopazarski, kjer so bile doslej ces. in kr. posadke poleg turških. Cesarski manifest obljubljuje prebivalstvu Bosne in Hercegovine deželni zbor, okrajne zastope, svobodo osebe, tiska, pisemsko tajnost, zborovalno in društveno pravico, pravosodne reforme i. t. d.

Bosna in Hercegovina sta bili doslej deželi pod turško suvereniteto. Avstrija pa je upravljala kot mandatar velesil, ki so podpisale berlinski ugovor. Seveda je Avstro-Ogrska že doslej vladala v

PODLISTEK.

Prvi krvavi krst.

Na starem ljubljanskem pokopališču pri Sv. Krištofu je pozabljena gomila, kjer „križ in kamen ne stoji“ — v njej počiva slovenski mučenik Rodè. Kolikor je znano piscu teh vrstic, je on prvi, ki je dal življenje za naše slovenstvo.

Bilo je leta 1869. Na binkoštni ponedeljek se je zbralo kakih 30.000 ljudi na Vižmarjih, kjer je bil velik slovenski tabor. Peš in na vozovih je privrelo od vseh strani naše domovine toliko ljudstva skupaj, da se je bilo čuditi. Prišla je deputacija koroških Slovencev z Jezerskega; prihiteli so vrli Štajerci in neustrašeni Primorci; mnogobrojno je bila zastopana Kranjska, zlasti Gorenjska. Dež je lil curkoma, a njegov naliiv ni mogel pogasiti ognja, ki je gorel v srcih na taboru zbranih Slovencev. Navdušeno so pritrjevali govornikom, poudarjajočim, da bodi na slovenski zemlji Slovenec gospodar, in da mu idejo vse tiste pravice kakor Nemcu.

Z vso silo je planila na dan tedaj slovenska narodna zavest. Ponosno smo nosili taborske svetinje na trobojnih trakovih. Po zgledu čeških tovaršev smo si omislili dijaki narodne čepice. A prišli so takoj po vižmarskem taboru hudi časi. Nemška vlada in nemčurski mestni magistrat so

nam stopali na prste, kar se je dalo. Gorje mu, kdor je zaklical „živio“ na ljubljanskih ulicah ali nosil kak narodni znak.

Nemštvo je izzivalo kar naravnost in brez vseh zaprek. Takoj v nedeljo po vižmarskem taboru, namreč dne 23. velikega travna 1869, so napravili ljubljanski nemški turnarji izlet na Janče in v Vevče. Svarili so jih od več strani, da naj ne hodijo na kmete, kjer je vse naperjeno zoper nemštvo; ali ti opomini jih niso odvrnili. Šli so z vojaško godbo na Jančji hrib in še tisti večer smo izvedeli v Ljubljani, da je tekla slovenska kri.

Prijatelj, tajnik „Slov. Matice“ Fran Podkrajšek, poroča iz svojih bogatih spominov o tem tako-le: Neko nedeljo spomladi l. 1869 so izleteli turnarji na Janče, kjer so jih napadli kmetjski fantje. Dolgin Dornik je nosil turnarsko zastavo. Fantje so ga napodili. Bežal je z zastavo, a v neki grapi se je prevrnil. Tedaj so ga fantje naklestili in mu vzeli zastavo. O Dorniku se je pela potem pesem:

Hall, halo,
želoda več ne bo!
Dornik je en osel,
ki je zastavo nosil.

Na begu so se vstavili turnarji v Vevčah in tudi tamkaj izzivali. Kmetjski fant, vojak na dopustu, Rodè, se je nekaj upiral patroli, češ, da tudi on ve, kaj zahteva postava, saj je korporal. Tedaj

mu je nastavljal orožnik bajonet na prsi in ga prebodel. Mrtveca so pripeljali na navadnem koleslju v ljubljansko mrtvašnico. Voz je spremljalo krdele orožnikov. Ti varuhi postave so prignali četo fantov z Janč in Vevč, in nekateri izmed njih so bili kaznovani. Razburjenost v Ljubljani in okolici je bila nepopisna. Trumoma so hodili kropiti Rodeta. Neki kmet je v mrtvašnici, pokazavši na križanega Krista, vzkliknil vpricho ihteče množice: Kakor je Kristus nedolžno umrl, tako tudi Rodè — oba v sovražnikovih rokah! Gospa dr. Zarnikova je v spremstvu narodnih dam prinesla k Sv. Krištofu venec s trobojnimi trakovi in z napisom: Narodnemu mučeniku!

Rodetu so nameravali Slovenci napraviti velikanski pogreb, ali vlada ga je prepovedala. Zagreblji so Rodeta kakor psa ponoči. K Sv. Krištofu so hitele velikanske množice, misleč, da bo pogreb, a Rodè je bil že v zemlji. Grob mu je bil pokrit z vencii. Pred pokopališčem je bilo razpostavljeno vojaštvo in dva topova s topničarji. Naši ljudje so se mirno razšli. Tedaj je skrbna vlada pozvala v Ljubljano tudi husarje. Neki husarski stražmešter je zahajal k Weissovim na prvo železniško čuvajnico od Ljubljane proti Zalogu, kamor sem večkrat prišel k svojemu prijatelju in sošolcu. Weissovi so bili Radguncani in so govorili med seboj nemško, a z menoj slovensko. Spominjam se, da je tisti stražar grozno zabavljaj čez Slovence. „Te kranjske pse moramo poteptati“

teh deželah tako kakor v svojih, sultanova suvereniteta je bila samo na papirju in nihče ni mislil, da prideta obe pokrajini še kdaj v turško oblast. Toda s tem, da je habsburška suvereniteta razširjena na Bosno in Hercegovino, je Turčiji odrečena dosežanja formalna pravica, vtikati se v bosenske zadeve; prebivalci Bosne in Hercegovine so postali avstro-ogrski državljani in vsako stremiljenje po združitvi s kakšno izvenhabsburško državo postane zanesprej veleizdajniško.

S tem, da je Avstro-Ogrska odpoklicala svoje čete iz sandžaka novopazarskega, je hotela izreči, da smatra nove razmere za definitivne. Izpraznjenje sandžaka je zanjo takorekoč zaključna pika za aneksijo.

Na zunaj se je državnopravno razmerje temejito izpremenilo.

Kaj pa znotraj?

Navidezno je vsa stvar sila enostavna. Bosna dobi takozvano ustavo, svoje ministrstvo, nekaj kakor parlament, nekaj kakor konstitucionalno življenje. V okviru monarhije ostane Bosna-Hercegovina avtonomna.

Toda že s tem je dosedanja organizacija monarhije bistveno izpremenjena. Bosna ne postane del Avstrije, ne del Ogrske. Poleg obeh je novi teritorij tretji del habsburške monarhije in s tem je stvarno dualizem pokopan. Tega državno-pravnega fakta, ki se najbolje izraža v posebni bosensko-hercegovski vladi in v bosensko-hercegovskem, od dunajskega in budimpeštanskega parlamenta neodvisnem deželnem zboru, ne izbrise noben naslov «Reichslande». Faktično imamo torej z naprej trializem namesto dosedanjega dualizma.

Razume se pa, da to razmerje ne more biti definitivno. Vprašanje, kako se bo Bosna-Hercegovina udeleževala skupnih zadev, še ni rešeno; vsaj znana še ni oblika za to. Kakšen bo odnos avtonomne Bosne napram delegacijam in narobe? Vsaka ureditev mora biti, dokler velja sedanja avstro-ogrška nagodba, samo provizoričnega značaja. Najpozneje v desetih letih, ko poteče ta doba, pa morajo izbruhniti vsa notranja državopravna vprašanja z vso silo. Pripravljati pa se začno vsi prizadeti deli nedvomno takoj; brez vsake težave se lahko ugane, da se razvije povsod najživahnejša agitacija zaradi Bosne in Hercegovine.

Med prebivalstvom Bosne in Hercegovine so različne struje; kako se po aneksiji izkristalizirajo razmere, bo treba počakati. Gotovo je pa vendar, da se zahteve bosenskega ljudstva ne bodo mogle meniti nič tebi nič trajno prezirati.

Aneksija pa bo delovala tudi na druge strani. Bosna bo do neke meje avtonomna. Vsaj navidezno bo njena avtonomija večja, nego je samopoprava avstrijskih dežel in avstrijskih narodov. Vsa politična izkušnja kaže, da bo češkim strankam nezgodna misel, da bi uživala kraljevina češka manjšo avtonomijo kakor Bosna in češki državno-pravni boji bodo oživeli v novem ognju. Poljaki

bodo močnejše naglašali galsko deželno avtonomijo, naravno pa je, da bodo tudi nasprotniki teh idej tem močnejše reagirali.

Pričakovati imamo torej nove strastne boje, Mogoče je, da težave, ki nastanejo vsem vladam, pospešijo rešitev narodnega vprašanja, gotovo pa je, da prihajamo v jako nemirno dobo.

Na vsak način morajo nove razmere močno interesirati Slovence. R. P.

Kranjska hranilnica. Znano je, da se nahaja v Knaflijevih ulicah v Ljubljani denarni zavod, čegar vodstvo in uradniki so prepojeni vsenemškega mišljenja. Znano je, da ta denarni zavod, v katerega se steka osobito denar iz naše Gorenjske, kar siplje denar za vsenemške naprave. Znano je tudi, da ravno Kranjska hranilnica vzdržuje umetno vse maloštevilno nemštvo na Kranjskem.

Dopisi.

Tržiške novice.

— Ena najstrupenejših čenčur v Trzinu je izvestno zenska, ki piše na naši loteriji. Doma je na Bistrici pri Trzinu, kjer se še nikoli ni govorilo nemško, vzlic temu pa je huda nemskuta. Ta čenčura misli, da je njeno pravo delo zabavljati na Slovence, ne pomisli pa, da bi ona že davno morala od hiše do hiše za kruhom, da ni Slovencev v Trzinu. Ko je tukajšnje bralno društvo dne 22. septembra izobesilo crno zastavo v znak žalosti, da je tekla radi nemške podivjanosti v Ljubljani nedolžna kri, je odgovorilo to babše na vprašanje neke kmetice, zakaj visi crna zastava: «V Ljubljani sta crknila dva psa.» Nezaslišano! Vse nemško časopisje divja v zadnjem času proti vsemu, kar je slovenskega, in vendar se in en časopis ni povzdignil do take izjave, kakor ta vrag v ženskem krilu. Najorže se je preobjedla belega kruha, ki ga ima od Slovencev, kajti če bi žvela od crnega, katerega je bila vajena prej, a bi bila tudi ona že zdavnaj na kakem gnoju. A tudi sicer ne da ta čenčura s svojim strupenim jezikom miru nikomur, ki je Slovenec. Zato pa se nam čudno zdi, da more zakupnik loterije, ki je Slovenec, upeti pod svojo streho tako žensko. Sicer pa bo v kratkem prisljen pokazati tej ženski vrata, ker nekatere poštene Slovence so se zaklele, da stavijo svoje številke rajši v Kranju vse dotlej, dokler ne izgine omenjeno babše iz tržiške loterije. Tako je prav! Sicer pa — vrag je vrag, a hujša od vraga je hudobna ženska.

— In zopet občinsko gospodarstvo. Pred nedavnim smo poročali o poneverjenju daca na zganje. Ni se zrasla trava tega poneverjenja, poneverilo se je zopet, in sicer iz iste blagajne. Pobiranje daca se je odvzelo občinskemu stražniku Majcnu in poverilo sinu Martinu. Ko je v začetku meseca le-ta pobiral dac, naletel je na mnogo prodajalen, ki so dac plačali že Majcnu. Majcen je pobiral dac, kakor mu je pač kazala njegova potreba — v začetku, v sredi ali tudi koncem meseca. Ko ga je Martin opozoril, da naj

vrne dac, ki ga je že pobral, postal je surov in ga začel obirati z najlepšimi priimki; šele, ko mu je Martin zagrozil, da vso stvar naznani županu, je odšel, drugi dan v jutro pa mu je tudi prinesel denar, ki ga je pobral že za dac. To bi bilo tako daleč vse v redu. Vendar pa si dovoljujemo vprašati slavno c. kr. okrajno glavarstvo, ali je taka uprava, kakršno prakticira nemška klika v Trzinu, še vredna zaupanja? Če se poneverja v malem, kaj mora biti šele z veliko blagajno! Zdi se nam, da so nastopili zopet oni časi, ko je župan na svojo pest in za svoj žep sekal les iz občinskih gozdov, in skrajni čas bi že bil, da bi glavarstvo enkrat odredilo kako revizijo občinskih knjig, v prvi vrsti pa revizijo blagajne. Vemo, da te vrste ne bodo omajale zaupanja, ki ga stavi gospod glavar v nemške glave tržiške, saj se nam je še celo za časa glavarjevanja G. tettenhoferja godilo bolje in so se nam uslišale vsaj upravičene pritožbe in želje. V sedanjem času pa se vsaka pritožba, ki pride od slovenske strani kratkoma odbije, želje in prošnje pa romajo «als gegenstandslos» v koš. Še je pravica na svetu, samo naša vlada je ne pozna.

— Jubilejna slavnost. Dne 3. oktobra je odredilo županstvo, naj se praznuje šestdesetletnica cesarjevega vladanja. V ta namen so se razsvetile hiše, požarna bramba pa je «ausrukala» tovarniško godbo na čelu. «Fajerber» je marširal skozi Trzin in nazaj do svoje lesene shrambe, potem pa nazaj do gostilne na pošti, kjer so «gasilci», da jih je bilo veselje gledati. Sicer pa razen še nekaterih cesarskih zastav nič ni kazalo, kako velepomembna slavnost se je vršila. Ljudstva malo in — vse tiho. Živimo pač še vedno pod vtiškom poslednjih ljubljanskih dogodkov.

— Kaj je s policijsko uro? C. kr. okrajno glavarstvo je odredilo, da se morajo v sedanjem času do preklica tega odloka zapirati vse gostilne in kavarne že ob enajstih zvečer. To je prav in mi bi bili popolnoma zadovoljni, samo če bi se ta ukaz ne izvajal samo na Slovence, Nemci in nemčurji pa bi imeli poslej isto pravico; kakor prej. Istina je namreč, da je bila gostilničarka, ki je imela odprto prvo soboto pol ure dalje, kaznovana na ovadbo občinskega stražnika na 40 K globe, dočim imajo vsi nemški gostilničarji odprte svoje gostilne do dvanajstih in še celo do jutra. A pravica ima zavezane oči in stražnik Majcen tudi, a samo tam, kjer se lahko zastoni napije. Sicer pa mislimo, da velja vladni ukaz tudi za županstva, in vendar si je dovolil naš župan pretečeno soboto podaljšati policijsko uro do ranega jutra. A glej spaka! Ko se je naznanilo, da je policijska ura za vse javne lokale določena na enajsto uro ponoči, zabijevalo se je vsem slovenskim gostilničarjem, da se morajo držati tega ukaza. Podaljšanje policijske ure po županu pa se je pozabilo naznaniti slovenskim gostilničarjem, to se pravi, slovenske obrtnike se je ogoljufalo za tistih par grošev, ki bi jih lahko zaslužili po enajsti uri. Pravico se meri pri nas z dvojno mero: Nemcem na firkeljne, Slovincem na litre. O morala!

— Uzor-učitelj Miklitsch. Pred nekim dobrim mesecem se je spraval ta možicelj na naša dva slovenska učitelja v «D. St.», kjer povečuje samega sebe, se postavlja kot vzgled ostalemu učitelstvu s svojo «trueue Diensterfüllung und erspriesslicher Dienstleiter», zraven pa na najpodlejši način denuncira svoja dva kolega. Takrat od-

— je rentčil — prvega, ki se mi postavi po robu, ustrelim kakor psa ali mu razkoljem glavo. Stražmešter je rohnal tako seveda v nemškem jeziku, njegovi tovarši pa so bili večinoma Madjari. Misleči, da so poslani na Nemce, so kričali prišedši v Ljubljani: «Wo Švaba?» (Kje je Nemec?)

Prvi krvavi krst je prejela naša sveta slovenska stvar dne 23. velikega travna 1869, drugi, še groznejši krvavi krst pa se je vršil dne 20. kimavca 1908.

Slovinci, ali bomo zopet pozabljivi, kakor smo pozabili pokojnega Rodeta? Naši dragi mučeniki, ki so obliili s svojo srčno krvijo našo slovensko Ljubljano, naj nam ne zginejo iz spomina. Nabirajmo darove za naše ranjence in za spomenik mučenicoma. «Slov. Branik».

Politični porod slovenskega naroda.

Dalje.

Na Hrvaškem se je med tem časom širil ilirizem, pri nas pa so se polagoma tvorili razni pisateljski krogi. V Gradcu se je okoli l. 1830 zbrala četa navdušenih ilirov, na Koroškem so se narodni duhovniki zbirali v Japljevem in Slomškovem krogu, v Ljubljani so ljubljanski semenišniki osnovali svoj krog, poleg tega so bili tam še Čebeličarji s Prešernom in Čopom, središče narodno-zavednih ljudi na Goriškem pa je bil Stanič. Vsi so med znanci pospeševali narodno zavest in delali na slovstvenem polju. Bili so v pismeni zvezi z drugimi slovanskimi rodovi, po-

sebnost s Hrvati. Štajerski Slovenci so bili zelo naklonjeni Gajevemu ilirizmu. Število narodno zavednih ljudi se je znatno povečalo izza Vodnikov dobe. Vendar pa tedaj Slovenci zaradi Metternichovega absolutizma niso delali na političnem polju.

Najbolj delaven mož v tej dobi je bil A. M. Slomšek (1800—1862). Njegovo načelo je bilo: «Malo govoriti, vse potrpeti.» Že kot semenišnik je poučeval svoje tovarše v slovenščini in jih navduševal za slovenski jezik. Kot kaplan na Bizeljskem je otvoril nedeljsko šolo. Navduševal je tudi druge duhovnike, naj osnujejo nedeljske šole, posebno mnogo je dosegel v tem oziru kot špiritual v Celovcu. Nedeljske šole so bile osnovane popolnoma na narodni podlagi. Kmalu je zaslovel Slomšek kot izvrsten pedagog in nedeljske šole so se okrog l. 1830 zelo razširile. Toda manjkalo je knjig, ki bi bile pripravne za take šole. Zato je postal Slomšek šolski pisatelj. Leta 1842 je izšlo njegovo najboljšo delo v tej stroki: «Blashe ino Neshiza v nedelski sholi.» Narod je knjigo z velikim navdušenjem sprejel, 4000 izvodov prve izdaje je bilo tekom nekaterih mesecev razprodanih. Tudi v cerkvi je Slomšek zbujal narodno zavest. Na binkoštni pondeljek l. 1838 je rekel med pridigo v Blatnem gradu na Koroškem tudi sledeče: «Oh, veliko se najde Slovencev, ki se svojega maternega jezika celo sramujejo in ne pomislijo, da je pregrešno, se svojega jezika sramovati, ga zatajiti in celo po-

zabiti . . . Ravno v tem jeziku, v katerem so vas vaši ljubi starši žebrati in lepo govoriti naučili, ste dolžni tudi vi svoje otroke učiti; ako ne, tako niste vredni biti dobri sinovi in hčere svojih poštenih staršev.»

Zaradi velike požrtvovalnosti narodnjakov je narodna zavest počasi napredovala, dasiravno je bilo treba premagati mnoge ovir. Zavest narodne enote so motile separatistične težnje ljudi v raznih kronovinah. Poleg tega niso imeli Slovenci nobenega časopisa, ki bi jih družil in zastopal v javnosti njihovo mnenje. Zato so si skušali kolikor mogoče hitro pridobiti svoj političen list. Od 1838 do 1842 leta so vložili Kordeš, Blaznik in Smole razne prošnje za dovolitev političnega lista. Šele s posredovanjem nadvojvode Ivana je vlada dovolila, da izhaja list in tako so dobili l. 1843 Slovenci zopet političen list «Novice».

V začetku je bilo mnogo zaprek. Preširen poroča (29. julija 1843) Stanku Vrazu, da Bleiweis, urednik «Novic», in mnogo njegovih so-trudnikov ni večjih slovenščine. Zato jim predstavlja Malavašič razne sestavke v slovenski jezik.

«Novice» so mogočno vplivale na razvoj slovenskega naroda; postale so središče slovenskih pisateljev in uveljavile enoten pravopis; razširile so med ljudmi veselje do knjig in tudi narodno zavest.

Posebno je vplival Koseski v «Novicah» na narodno probujo. Že l. 1844 se je oglasil v «No-

govoriti se nam ni zdalo vredno, ker smo vedeli, da nam ta učitelj vseh učiteljev v najkrajšem času ponudi priliko, da se malo pobavimo z njegovo »treue Dienstleistung«. Evo je! Pretečeni četrtek je bilo slavje nekake zaroke v eni tukajšnjih gostilni, kjer se je pilo do jutra — opozarjamo na to županstvo, ker je odlok glavarstva za vse. Zjutraj v petek se prične ob 8. uri zjutraj pouk, a učitelja Miklitscha nikjer. Šele ob 1/2 9. uri je pricapljal ta »diensteifriger« učitelj v šolo. Po- učuje pa 4. razred in lahko si misli vsak cenjeni čitalec, kak vrisč in dirindaj je moral biti po raz- redu, kjer je v mali sobi natlačene toliko mlade, žive krvi. A to se ni zgodilo prvič, da je prišel prepozno v šolo, kaj pa še, če bi nasteli vse one dneve, ko je zdravil svojega mačka po cel dopoldan. To se je zgodilo trikrat tudi že za nadučiteljevanja gospoda Kalingerja, katerega vprašamo, ali bo že napravil enkrat red na nasi šoli? To, kar pišejo nemški listi, je morebiti me- rodajno za deželni in okrajni šolski svet, za nas pa, ki pošiljamo svojo dečo v šolo, da bi se na- učila kaj, pa tak »erspriesslicher Diensteifer« ne zadostuje. Obenem pa opozarjamo na ta članek tudi slavni okrajni šolski svet, če hoče priče, izve jih v uredništvu »Gorenjca«.

Iz Bohinja. Letoviška doba pri bohinjskem je- zeru je za letošnja končana. Tujci, kateri so zasedli vse postelje ob jezeru, so odšli, in vrača se zopet navadni mir v to naravno krasoto. Imamo sedaj res lepe dneve, da se je sedaj v resnici prav težko ločiti od jezera in planin. To leto je bilo tu prav veliko tujcev. Drugo se to leto pri jezeru ni izpre- menilo. Govorilo se je o cesti okrog jezera, govo- rilo o napravi nove ceste ob desnem bregu jezera in da se bo de cesta od sv. Janeza do konca jezera rabila le za izprehajališče. Vse pa se je le govorilo, dasiravno vsakdo ve, kako velikega pomena za celi Bohinj bi bila cesta okrog jezera in kako mo- gočno bi se povzdignil letoviški pomen jezera, ako se napravi nova cesta ob desnem bregu jezera. Ta cesta je tudi v varstvenem oziru neobhodno potrebna, kajti sedanja cesta je veliko preozka. Vsi mostovi so jako slabi in čez te mostove drdra po leti do sto vozov in tudi večkrat prav težki avtomobili. Res čudno, da se doslej ni pripetila kaka nesreča. Prejšnje čase je bila ta cesta zapu- ščena, le včasih se je pripeljal kak voziček k Savici. A sedaj, ko pelje železna cesta do Boh. Bistrice, je pa na tej cesti, posebno v poletju, oživelo prav mestno življenje. In naravno je, da vsled tega cesta mnogo več poprave zahteva nego poprej. Ako se hoče skrbeti za to, da se ob tej cesti ne pripeti kaka nesreča, napraviti bo treba povsod mostove iz betona. Za prihodnje leto pa se nam obeta, da se na prelepem razgledu ob cerkvi sv. Duha sezida nov moderni hotel. Lega, na kateri bo stalo poslopje, je ena najlepših ob jezeru. Iz poslopja videl se bo ves Bohinj, par korakov od poslopja si tik jezera na cesti v košati senci. V obližu tega prostora je na posestvu verskega za- klada močan studenec z najboljšo vodo v Bohinju, ki bi se dal z malimi stroški napeljati v novo stavbo. Žal, da tako napeljavo verski zaklad zabra- njuje. Tu bo pač treba, da vzamejo zadevo naši poslanci v roke.

Ne zabite Ciril-Metodove družbe!

vica« s pesmijo: »Slovenija caru Ferdinandu«, kar pravi med drugim o Sloveniji:

Snuje v oserčju mi duh, cuka na bedri mi meč,
Hrast se omaje in hrib — zvestoba Slovincu ne gane!

Na koncu l. 1845. opominja Slovence:

Svetu pokažite lik domače navade in misli,
Biti slovenske krvi bodi Slovincu ponos.
Spomnite se imenitosti del pokojnih očetov,
Cenite vrednosti scer roda sedajnega tud;
Kdor zaničuje se sam podlaga je tujčevi peti.

Povzdigoval je duševne zmožnosti sloven- skega kmeta in ob novem letu 1847 je zaklical bralcem »Novic«:

Gani se! komur je mar zahvala prihodniga vnuka,
Gani se! kogar je sram zasmehovanega rodu,
Ako boli vas ošabnih besed ostrupeno željo,
Vam če slavenske kervi v srcu pretaka se žar,
Z umam orožite se, ne bojte se znojna na čelu.

Povdjarjanje slavne preteklosti in naglaševanje duševnih zmožnosti slovenskega naroda je silno povzdignilo narodni ponos. »Slovenci so opustili tisto klečepazenje pred svojim mogočnim gospo- darjem, in oživila se jim je zavest, da so tudi sami sicer majhen, toda čil in vrl narod na svetu. V tem oziru so Koseskega poezije živahneje in izdatneje vplivale na naše očete nego vse po- litične razprave, vsi politični govori in oklici. — Koseske je zatorej naš največji politični pesnik.« (Levec.)

Pa tudi nekatere druge stvari so bile ugodne za Slovence. V letih 1845 in 1846 so se v ljub- ljanskem gledališču večkrat pele slovenske pesmi,

Umetnost in književnost

□□□□

Nova knjiga. Društvo »Pravnik« v Ljubljani je ravnokar izdalo že davno zaželeno 5. knjigo »Poljudne pravne knjižnice« (zvezek XI. in XII.), ki obsega predpise zoper okvaro poljščine (poljskega blaga) za vse slovenske pokrajine. Knjižica, ki stane le 80 vin., ima naslednjo vsebino: I. Državni zakon o uradnem stanju stražarskega osebja. II. Predpisi za Kranjsko. a) Zakon o obrambi poljščine. b) Razglasilni ukaz o vinograjem zakonu. c) Zakon za vinograde. d) Okrožnica dež. odbora vinograd- nikom. e) Zakon ob znakah čuvalnih organov. f) Ukaz k temu. g) Zakon o varstvu planik in kraljeve rože. III. Predpisi za Koroško. a) Zakon o obrambi poljščine. b) in c) Dodatni predpisi k temu zakonu. IV. Predpisi za Gorisko-Gradiško. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) in c) Do- datni predpisi. d) Zakon o zahtevkih za javne stražnike. e) Zakon v varstvo planike. V. Predpisi za Istro. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) c) in d) Dodatni predpisi k temu zakonu. e) Zakon o reji in paši koz. f) Ukaz k temu zakonu. VI. Prodpisi za Trst. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) Razglas k temu zakonu. VII. Predpisi za Stajersko. a) Zakon o varstvu poljskega blaga. b) in c) Dodatni predpisi k temu zakonu. Sklepne urednikove pripomnje. — Urednik dr. Ed. Volčič v Novem mestu pravi v svojih sklepnih pripomnjah: V svojem uradovanju sem mnogokrat opazil, da našim kmetovalcem, pa tudi županom, prav po- gosto ni znano, kako je županstvom dana pravica, da sodijo sami o škodi ali okvari, storjeni na polje- delskih zemljiščih ali stvarih. Priročna zbirka teh predpisov je bila torej jako potrebna. Ni treba omenjati, da se s takim priroštom končanjem pre- pirov na občinskem uradu prihrani mnogo potov, časa in sovraštva. Pravdarjem pa, ki radi takih oškodb deželnim zakonom nasproti le še iščejo stroškov na sodiščih, jih sodnik pač ne bi prisodil, tudi ko bi dobili pravdo, ker ti stroški niso bili potrebni — tudi noben odvetnik so ne bi trgal za take pravdice. Omenjeni zakoni so vinorodnim krajem velike važnosti tudi za to, ker razen sta- jerskega in tržaškega dajo županstvom oblast, da določijo dobo trgatve. Ko bi se izpolnjevala dolo- čila tudi s te strani, bi ne bilo radi vsakoletnih največ prezgodnjih trgatav tolikih nerednosti, o ka- terih pravi že okrožnica kranjskega deželnege od- bora od 16. maja 1874, natisnjena na strani 28, da so na škodo posameznim vinogradnikom, pa gotovo tudi vinotrštvu kranjskemu sploh. Vsebinska in nizka cena priporočati knjigo sami. Jezik je jako umljiv in krepak, saj je velik del teh predpisov svoj čas sestavil pokojni pesnik France Levstik. Ponatis iz te knjige z nekimi pristavki je »Stenska tabela s kazenskimi določili zaradi obrambe polj- ščine«, ki velja za vsako kronovino posebej po 20 vin. Oboje se dobiva po vseh knjigarnah, v Novem mestu tudi pri uredniku dr. Ed. Volčiču.

Trgovski koledar za leto 1909 je izšel tre- ima sledečo vsebino: Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in odbor, posredovalnica, trgovski dom, koledar, kolkovne lestvice, podrobna določila za kolikovanje listin, spisov, računov i. t. d., poštna določbe, kovani denar raznih držav, mere in uteži, obrestne tabele, preračunjevalne tabele, lovski red, užitninska tarifa za Ljubljano, uvozna carina, avstrijski konzulati, nekoliko o varstvu patentov

in vzorcev, trgovska korespondenca, tabela za razredčevanje alkohola, kalkulacija, nasvet trgovcem z jestvinami, pojasnila glede železnice, potni listi, razprodaje, krošnjarstvo, dopustnost trg. poslo- vanja, kako se protokolira firmo, kaj je treba storiti osebam, ki postanejo samostojni trgovci, posebna določila za izvrševanje trgovine z me- šanim blagom, s špecerijiskim, materialnim in kolonijalnim blagom, olajšave glede dnošanja sposobnostnega dokaza, sposobnostni dokaz za trgovinske obrte in trgovske družbe, obrtne pra- vice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško, žensko in otroško obleko ter prodajalcev čevljev, pokoj- ninski zakon za zasebne uslužbenke, trgovsko- obrtni strokovni tolmač, ugodnosti na železnica- h za trgovske potnike, ki imajo kovčke z vzorci. Koledar obsega 131 tiskanih strani, uredila sta ga gg. dr. Rudolf Marn in Silvester Škerbinec. Koledar je naročiti naravnost pri slovenskem trgovskem društvu »Merkur« v Ljubljani. Cena koledarja je 1 K, po pošti 1 K 20 v. Cisti do- biček koledarja se steka zakladu za »Trgovski dom«.

Knjige »Matiice Slovenske« se vse tiskajo in izidejo brezdvomno pred Božičem. P. n. gg. po- verjeniki, ki za letošje niso poslali članarine, naj blagovolijo te storiti čim prej. Poedinci morejo denar (4 K) poslati tudi direktno Matici v Ljub- ljano, samo naj po možnosti navedejo, pri katerem poverjenistvu so doslej dobivali knjige.

Odtiski podob sv. Cirila in Metoda, prav okusno izdelani, so na razpolago v družbini pi- sarni. Želeti je, da jih priporočajo posebno gg. učitelji in kateheti ljudskih šol učencem, ki naj z njimi zaznamujejo svoje šolske knjige. Naj torej ne manjka na nobeni učni knjigi odtisk podob slovanskih blagovestnikov, enako bi bilo primerno za molitvenike. Cena enega odtiska 10 vin.

Prešernove poezije. Znana ljudska izdaja Pre- šernovih poezij, ki jo je uredil prof. Luka Pintar, je izšla v drugi izdaji.

Godovi prihodnjega tedna:

11. Negoslava, Zvonimir; 12. Maksimilijan, Dragislav, Priba; 13. Edvard, Sibilav; 14. Ka- list, Budivoj, Preslava; 15. Terezija, Trujina, Ra- dislav; 16. Gal, Drživoj, Vlena; 17. Hedviga, Branko, Mira.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden;

15. v Kamniku.

Zgodovinski in slovstveni pregled za minuli in prihodnji teden.

4. oktobra. — 1321. Potom zastava se izroč. dežela in mesto Heb Janem Čakemu. — 14321 Albert V. Avstrijski dobi Moravsko v fevd in je proglašen za dediča češke krone. — 1472. † Šlikar Luka Cranach. — 1648. Švedje pred Prago. — 1830. † Feldmaršal Jork pl. Wartenburg. — 1877. † Pisatelj pater Karel Rohida v Celovcu. — 1881. † Pisatelj dr. Jožef Waga v Konjicah.

5. oktobra. — 1582. V katoliških deželah uvedejo Gregorijanski kalendar; datum pomaknejo za 12 dni naprej. — 1744. * Nabožni pisatelj An- ton Clementini v Stari Fuzini v Bohinju. — 1813. Francozje na ljubljanskem gradu kapitulirajo. — 1880. † I. Offenbach. — 1902. † Pisatelj dr. Jožef Pavlica v Gorici — 1905. † Pisatelj France Marn v Topuskem na Hrvaškem.

kar je izzvalo burno odobravanje. Že l. 1845 je nameraval Slomšek ustanoviti Mohorjevo družbo. Ko se mu to ni posrečilo je začel naslednjega leta izdajati »Drobtinice«, katerih se je vsako leto prodalo okoli 5000 iztisov. Zasluga »Drob- tinic« je, da so zelo povzdignile narodno zavest in vzgojile precejšano število pisateljev. Leta 1846 je postal Slomšek lavantinski škof in začel je misliti na združitev štajerskih Slovencev v eno škofijo in na premeščenje škofovske stolice iz Št. Andraža na Koroškem v Maribor.

(Nadaljevanje sledi.)

Izza poletne sezone.

Ivan S. Olševski. Dalje.

Kake pol ure nad Volčjo vasjo leži lepa pro- strana trata, kjer smo se še kot otroci igrali ro- kovnjačev, skrivalca, bili klinca ali rihtarja, po navadi pa zaključili tako igro s kregom in prepri- rom, nato pa se takoj pri prvi priložnosti zbrali kot najboljši prijatelji k zopetni igri — delo, ka- tero sedanja otroška generacija opravlja z istim veseljem in navdušenostjo kot mi nekaj. Ta kraj smo določili za zbirališče, od katerega naj bi se podali k sv. Antonu na gori.

Solnce je stalo še precej visoko, ko konšta- tira g. Diplomat, da smo s prihodom g. učitelja Kibica in njegove gospe, ki sta v tem trenutku stopila v naš krog, zbrani polnostevilno. Z njima vred pa je prišel tudi že nam znani gostilničar iz Zabje vasi, Jaka Škaberne. Ogledovali smo po strani

njegov ne ravno skromen trebusček in izrazili na primeren način svoj dvom, da bi ga njegov go- spodar mogel prinesiti do sv. Antona.

«Kaj, do sv. Antona, da bi ga ne prinesel? Bil sem z njim že na Storičju, da na Malem Tri- glavju, pa da bi ne prišel do sv. Antona, ene uro po ravnem, dve pa v breg! Bomo videli!»

Zagrabil je gorjato in je živahnih korakov vresal naravnost po poti k sv. Antonu. Razvrstili smo se za njim in mu komaj sledili. Hodili smo že kake pol ure molče, ko zamomlja g. Sabljač:

«Taka okrogla krota pa tako urna!» In hitel si je brisati znoj.

«Stric, ali se res od strahu pred sv. Anto- nom potite?» podraži ga gđ. Francka.

Smeš, ki je sledil tem besedam, se ni hotel poleči. G. Sabljač pa je še bolj hitel brisati si znoj in šele, ko je alekel suknjo, je mislil, da je našel primeren odgovor za poredno stričnico.

«Šment, le počakaj, Te bo že še minulo! Saj še nisi na vrhu!» Nato pa je kar naenkrat postal galanten in je svoji sosedi, učiteljevi gospi, jel delati s pahljalo veter.

Zopet smo leteli molče za našim vodnikom, ki je bil vedno kakih pet korakov pred nami. Sled- njič se oglasi g. učitelj:

«Ali vas je zadnjic, ko ste šli iz Zabje vasi, kaj dobro dež napral?»

G. Sabljaču je to vprašanje vidno dobro delo; kajti prav od srca je privoščil mladim goskam, kakor je blagovolil titulirati gospodično s njihovi

6. oktobra. — 106 pred Kristom. Cimabri uničijo pri Aransio tri rimske vojne. — 1547. * Pisatelj don Miguel de Cervantes. — 1789. Pariški mob gre v Versailles. — 1848. Na Dunaju bukne vstaja. — 1906. Avstrijski državni zbor se izjavi za splošno volilno pravico.

7. oktobra. — 1571. Pomorska bitka pri Lepantu; don Juan d' Austria premaga Turke. — 1794. * Pesnik grških pesmi Viljem Müller. — 1847. * Emil Holub. — 1861. † Pisatelj Jernej Lenček v Šempetru pri Novem mestu. — 1871. Požar v Cikagi. — 1904. † Vseučiliški profesor dr. Vladimir Levce v Ljubljani.

8. oktobra. — 1354. Cola di Rienzi umorjen. — 1824. † Pisatelj Janez Čandik v Gorici. — 1669. † Slikar Rembrandt. — 1788. General Laudon vzame Belgrad. — 1803. † Laški pesnik Vittorio Alfieri. — 1813. Pogodba v Riedu med Avstrijo in Bavarsko v osvobodilni vojni proti Napoleonu; Bavarska pristopi na stran zavezancev. — 1826. * Pisatelj Luka Svetec v Podgorju pri Kamniku. — 1827. † Pesnik Štefan Modrinjak pri Sv. Miklavžu.

9. oktobra. — 1336. Habsburžani in Laksemburžani sklenejo v Ennsu pogodbo, po kateri pride Korotška v nemočene posest Habsburžanov. — 1626. * Pisatelj dr. David Loj v Pliherku na Koroskem. — 1683. Cesarjeve čete premagajo Turke pri Parkanju pod poveljstvom mejnega grofa Ludovika Bavarkega. — 1788. * Pisatelj Jožef Košič v Belotincih ob Muri. — 1813. * Skladatelj Giuseppe Verdi. — 1841. † Slaven stavbenik Karel Schinkel. — 1846. * Danski pesnik H. Drachmann.

10. oktobra. — 1529. Turki oblegajo Dunaj od 10. — 15. oktobra. — 1716. * Gideon Laudon avstrijski feldmaršal, zmagalet v Bitkah pri Linay in Nakendorfu (28. in 29. julija 1757), pri Domstadtu (2. jul. 1758), in pri Kunersdorfu (12. avgusta 1759). — 1806. Princ Louis Ferdinand pade pri Saalfeldu. — 1825. * Pesnik Martin Semrajc v Tomačevem pri Ljubljani. — 1846. * Slikar Munkacsy. — 1854. * Pisatelj nadškof dr. France Sedej v Cerknem. — 1857. † Jožef Ressel, iznajditelj ladje na vijak. — 1861. * Slaven preiskovalec severnega tečaja Frithjof Nansen.

11. oktobra. — 1531. Ulrik Zwingli pade pri Kappelu. — 1794. Poljski junak Kosciuszko vjet. — 1807. † Pisatelj Juri Japelj v Celovcu. — 1825. * Konrad Ferdinand Meyer. — 1851. * Zgodovinar Simon Rutar pod Krnom na Goriskem. — 1877. † Pisatelj Ferdo Kočvar-Zavčanin v Gradcu.

12. oktobra. — 1414. Jan Hus nastopi pot v Kostnico. — 1492. Kristof Kolumb odkrije otok Guanahani in z njim Severno Ameriko. — 1576. † Cesar Maksimilijan II. — 1795. Avstrije premagajo Francoze pri Hochtstu. — 1859. † Robert Stephenson, sin iznajditelja lokomotivi.

13. oktobra. — 1424. † Jan Žižka iz Trocnova pri obleganju trdnjave Pribislav. — 1741. * Pesnik Leopold Volkmer v Ljutomeru. — 1781. Cesar Jožef podpiše tolerančni edikt (razglašen 25. oktobra). — 1804. * Pisatelj pater Karel Robida v Mali vasi pri Ljubljani. — 1863. * Skladatelj Hrabroslav Volarič v Kobaridu. — 1870. Francozje razstrele St. Cloud.

14. oktobra. — 1714. † Pisatelj Janez Krstnik od Sv. Križa v Gorici. — 1758. Lavdon in Dann napadeta Friderika II. pri Hochkirchu. — 1794. * Pesnik Luka Dolinar v Loki. — 1806. Napoleon I. premaga Pruse pri Jeni in Auerstädtu. — 1809. Mir med Avstrijo in Francosko v Schönbrunnu

nenavzočnosti, tisto knajpanje, čeprav je bil sam pri tem moker. Že je hotel povedati, kako je bilo v tisti jami, ko ga prehitil gđ. Ana:

«Prav pošteno nas je, g. učitelj! Toda upajmo, da nas danes ne bo!»

«Mislil, da smo lahko brez skrbi: nebo je jasno in veter je ugoden!»

Ko pridemo do prve vasice, se utaborimo na predlog g. Sabljača, g. učitelja in Jaka Škaberneta v prvi gostilni. Hodili smo še skoraj celo uro, zato je bilo treba privezati duso. G. učitelj pa je trdil, da potrebujemo že provijanta.

Gostilničar Miha Zganjgoj nas je vsprejel kar najprijazneje. Tudi ni bila šala: saj je vendar njegov bratranec, veljavni g. Jaka Škaberne delal ne navadno svečan obraz, v svesti si svojega dostojanstva kot voditelj tolike in tako imenitne gospode. Zato je Miha Zganjgoj takoj vedel, kako se mora ravnavati s tako odličnimi gosti; govoril je prav sladko in ponižno se venomer priklanjal in drl klobuk v roki.

«Prosim kar na vrt, če jim bo všeč. — Prav lepa tta je in zračna!» Šli smo na vrt, svečano in resno, kot se spodobi. Na čelu pa je stopal Jaka Škaberne, podoben s svojimi «o» nogami kostatemu ovnu, kot je trdil g. Mana.

Uta pa je bila v resnici zračna; tri steno so bile deloma razbite, ko pa se je na četrto naslonil g. Sabljač, je pa še ta malo zajejala in se sumljivo nagnila.

Dalje prihi

pri Dunaju; največje ponižanje Avstrije; začetek kraljestva Ilirije. — 1816. * Pesnik Anton Žakelj (Rodoljub Ledinski) v Ledinah pri Zireh.

15. oktobra. — 70. pred Kristom. * Pesnik Publij Vergilij Maro. — 1681. † Zgodovinar Janez Ludovik Schoenleben. — 1829. * Pisatelj Janez Božič v Lescah. — 1844. * Pesnik Simon Gregorčič na Vrsnem pod Krnom. — 1844. * Modroslovec Friderik Viljem Nietzsche. — 1864. † Pesnik Matevž Lotrič v Zeleznikih. — 1897. † Nabozni pisatelj France Rup.

16. oktobra. — 322. pred Kristom. † Demosten v svetišču Apolonovem na Kalauriji. — 1553. † Slikar Luka Cranach. — 1630. † Astronom Kepler. — 1793. † Marija Antaneta v Parizu obglavljena. — 1813. Bitka pri Lipsku, prvi dan boja. — 1818. † Pisatelj Luka Jeran v Javorjah nad Škofjo Loko. — 1827. * Slikar Arnold Böcklin v Bazlu.

17. oktobra. — 1757. † Fizik Renumur. — 1797. Mir v Kampoformiju, konec prve koalicijske vojne. — 1805. Mesto Ulm kapitulira. — 1815. Napoleon I. dospe na otok Sv. Helene. — 1815. * Pesnik Emanuel Geibel. — 1849. † Skladatelj France Chopin. — 1895. † Mac Mahon. — 1903. † Pisatelj Janez Znidarsič v Sarajevu.

Gospodarski del. ☐

□□□□

Tedenski sejem v Kranju dne 10. oktobra 1908. Prignalo se je — konj, 103 glave domače goveje živine, 161 glav hrvaške goveje živine, 5 domačih telet, — hrvaških telet, 125 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, 60 buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11:50, proso K 7:50, rž K 10—, oves K 8:50, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničan K 13—, mandalon K 13—, koks 14— za 50 kg. krompir K 2—

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu septembru 1908 je 343 strank vložilo 87.780 K 09 v, 271 strank je dvignilo 74.652 K 50 vin. 7 strankam se je izplačalo posojil 12.950 K — vin. Stanje hranilnih vlog 4.458.373 K 13 vin. Stanje posojil 2.893.025 K 13 vin. Denarni promet 301.555 K 21 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1908 je 215 strank vložilo 70.057 K 39 vin. 210 strank vzdignilo 42.939 K 44 vin. 17 strankam se je izplačalo posojil 13.100 K. Denarni promet 210.622 K 76 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu septembru 1908 je 235 strank vložilo 66.605 K 83 vin. 101 strank vzdignilo 26.162 K 06 vin. 2 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 1.100 K. Stanje hranilnih vlog K 1.730.048 K 24 vin. Stanje hipoteknih posojil 1.282.038 K 64 vin. Denarni promet 207.392 K 67 vin.

Dobavni razpis. C. kr. ministrstvo za javna dela naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si namerava c. kr. ministrstvo za domobramstvo pri malih obrtniških zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete kakor: suknje, bluže, blače, čevlje, jermena, torbe i. t. d. Dobave se morejo udeležiti le mojstri in jim je na prosto voljo damo, dobave se udeležiti ali kot člani pristojne, na podlagi obrtnega reda obstoječe obrtne zadrage ali kot člani kake obstoječe ali se snujoče pridobinske zadrage, ali pa tudi samostojno. Ponudbe je najkasneje do 20. novembra 1908, 12. ure opoldne vložiti pri c. kr. ministrstvu za domobrambo na Dunaju. Razglas o tej dobavi, vsebujoč vse podrobnosti, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo dne 12. oktobra t. l. vršila pri ravnateljstvu srbskih državnih železnic v Belgradu ponudbena razprava za dobavo 375 m. podbojev in latev iz mehkega lesa in 2000 latev iz mehkega lesa za okna ter 6 m jelovih desk. Ponudbe je do označenega roke poslati na navedeno ravnateljstvo. Natančnejši pogoji se dobe pri gospodarskem oddelku gori navedenega ravnateljstva.

Razglas o oddaji čistokrvnih plemenskih bikov pincgavske (rdeče-belo pisane) pasme, kupljenih z državno podporo. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kupi meseca oktobra s podporo, ki jo je c. kr. kmetijsko ministrstvo dovolilo za pospeševanje govedoreje, nekaj bikov pincgavske pasme. Te bika bo odbor oddajal na podlagi doslih prošelj, in sicer z oziroma na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih. Prošnje je vložiti do 15. oktobra t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsak prošelec za bika mora v prošnji navesti, oziroma zavestati se: 1. da je pripravljen bika sprejeti o pravem času na oni postaji, ki bo določena, in sicer tistega bika, ki ga določi odbor; 2. da plača ob sprejemu bika polovično tistih stroškov, ki jih je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in 3. da podpiše zavezo pismo, da se zaveže imeti prejetega bika dve leti za plemo in, če ga iz kateregakoli nezadostnega vzroka s dovoljenjem podpisane odbore proda,

povrniti po 20 K za vsak mesec, ker ga pred časom odda. Živinorejec, ki bo imel prejetega bika čez dve leti za plemo, in sicer najmanj štiri mesece dalje, doboje 40 K in za vsak nadaljni mesec po 10 K nagrade.

Program delitve premij za govejo živino, ki bo v ponedeljek, 12. oktobra t. l. v Postojni za Notranjsko, v četrtek, 15. oktobra t. l. v Spodnjih Gorjah za Gorenjsko, v ponedeljek 19. oktobra t. l. v Št. Lorencu ob Temenici za Dolenjsko. Namen razstavi in delitvi premij je: a) da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredek živinoreje in se o njej pouče, b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z državno in deželno podporo dosihdob dosegel pri reji naše goveje živine. — 1. Pravico do premij imajo vsi živinorejci določene pokrajine. 2. Do devetih določenih more vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave za ograjo privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali dekle, ki ji streže. 3. Da živina more biti deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva. 4. Može, ki bodo sodili o premovanju živine, se izberó po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, zato določenih. 5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da spolni vse, kar veleva omenjeni ministrski predpisnik, ter da obdarovano govedo najmanj eno leto obdrži za plemo. 6. V razstavo se pripuščajo: junci, ki so pol do tri leta stari; breje telice, ki so najmanj dve leti stare; molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, štiri, k večjemu pet telet. K premovanju v Postojni za Notranjsko je dopuščena čistokrvna goved simodolskega (rumenkasto- in belopisane) plemena in živali domače reje, katerih vnanost je slična temu plemenu. Za premovanje v Spodnjih Gorjah na Gorenjskem velja ta določba za čistokrvno goved pincgavsko-belanskega plemena (belo- in rdečecikastega) in istotako za živali domače reje, ki so slične temu plemenu. V Št. Lorencu na Dolenjskem se bo premovalo le goved enobarvnih (sivih ali pšeničnih) plemen, potem goved simodolskega plemena in živali domače reje, katerih vnanost je slična tem plemenom. 7. Za lepo živino so določene naslednje premije: I. za bika 12 premij, in sicer ena 75, ena 50, ena 40, ena 30, 3 po 20 in 5 po 10 kron. II. za krave 12 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, tri po 20 in 6 po 10 kron. III. za breje telice 12 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, tri po 20 in 6 po 10 kron. Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznatiško diplomu za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno premijo. Razstavniki morajo od živali, ki jih razstavijo, s seboj prinesiti živinske potne liste.

V Kranju, dne 10. oktobra 1908.

Delegaciji sta bili v četrtek, 8. t. m. popoldne odprti. Cesarjev prestolni govor je izzvenel v akord največje miroljubnosti. V svojem govoru je cesar naglašal, da je bila aneksija Bosne in Hercegovine potrebna, da se končno uredi državno-pravno stališče med državo in okupiranimi deželama. Prebivalstvo okupiranih dežel je pod upravo avstro-ogrskih organov v kulturnem oziru tako napredovalo, da je upravičena njegova zahteva, da se mu da pravica, da bo sodelovalo pri zakonodaji in upravi. V to svrhu je bilo treba urediti državno-pravno razmerje. To se je zgodilo z aneksijo, s katero se je državi priklopilo tudi formalno Bosno in Hercegovino, ki sta faktično že itak spadali Avstro-Ogrski. Dalje je omenjal cesar, da je vlada umaknila svoje čete iz Sandžaka-Novipazar, da dokáže s tem svojo miroljubnost ter dokumentira, da nima namena, da bi še nadalje špekulirala na kako teritorialno povečanje. O tem se bo prepričala tudi turska vlada sama, do katere goji Avstro-Ogrska odkrite simpatije, kakor želi otomanski državi vse najboljše. Končno je cesar naglašal, da so odnosi Avstro-Ogrske k ostalim državam, zlasti k Nemčiji in Italiji, prijateljski. — V avstrijski delegaciji je fungiral za starostnega predsednika baron Schwegel. Za predsednika je bil izvoljen vitez Madeyski, za podpredsednika pa dr. Fuchs. Predsednik vitez Madeyski je v svojem otvoritvenem govoru izrazil svoje zadoščenje, da je cesar raztegnil svojo suverenito nad Bosno in Hercegovino. Med sejo je bila na galeriji deputacija bosanskih katolikov, ki je prišla v Pešto, da izroči cesarju posebno spomenico.

Guverner Bosne in Hercegovine. «Neues Wiener Tagblatt» javlja, da bo za guvernerja Bosne in Hercegovine imenovan eden izmed članov habsburske hiše. Prvi pride v postev nadvojvoda Friderik.

Za Mladoturke, ki so si s svojo klasično revolucijo pridobili simpatije vsega resnično naprednega sveta, je postala situacija zelo težavna. Vsi, ki so kdaj stremili po političnem obogatitju na turški račun, mislijo, da je prišel zanje čas. Začetek je napravila Bolgarska z razglasitvijo neodvisnosti in kraljevine. Ta proklamacija ne bi bila napravila veliko hudega na Turškem, če ne bi bila bolgarska vlada že prej razburila duhov z zadevo orientalskih železnic.

Slovinci!

Kupujte in zahtevajte le najboljše čistilo (krema) za čevlje in usnje v prid družbi sv. Cirila in Metoda

katere se dobi vedno le v trgovini

J. Kušlan
v Kranju.

354 2-2

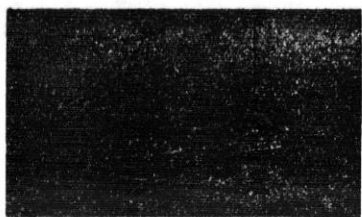
Vinske sode iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov nadalje sode z vratcami 223 16-10 od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov oddaja po jako zmerni ceni trdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

V Newyork
Canada
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.
Pozor!! 327 52-10

Samo 6 dni
vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljajne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu

Darila.

Za ranjence in spominek nedolžnih žrtv v Ljubljani je nabrala v Kranju gospa Marica dr. Kušarjeva znesek 845 K, katere so darovali dame in gospodje: dr. Kušar 20 K, K. Savnik 5 K, Jeannette Sajovic 5 K, Karla in Nuša Sajovic 2 K, A. Zupan 1 K, Hani Sajovic 1 K, I. P. 6 kron, Fr. in M. Crobath 10 kron, Pučnik 5 kron, Kokalj 20 kron, Pavšlar 20 kron, Jerca Sinkovec 3 kron, Ivan Rakovec 5 kron, Mara Rakovec 3 kron, Miklavčič 2 kroni, Ana Mayr 2 kroni, Hlebš 3 kron, V. Majdič 20 kron, C. Pirc 5 kron, Marenčič 2 kroni, Josip Majdič 5 kron, Meden 2 kroni, Anton Majdič 5 kron, Ferd. Polak 3 kron, M. Likozar 5 kron, St. Duller 1 krono, Windischer 10 kron, P. (št. 146) 50 kron, Šumi 5 K, Nuša Polak 2 kroni, Engelman Marija 2 kroni, Habian Iv. 1 krono, Ručigaj Angela 2 kroni, Marija Volčič 3 kron, Magda Rant 2 kroni, Franciška Engelman 1 krono, Marija Ažman 2 kroni, J. Hafner 1 krono, Ivan Kummer 2 kroni, Josipina Pavšlar 2 kroni, Marija Pavšlar 2 kroni, Helena Špenko 1 krono, Marija Drukar 1 krono, Ljudmila Wendling 1 krono, Minka Mrješić 1 krono, Marija Jezeršek 1 krono, Marija Jakofčič 1 krono, Marija Prevc 1 krono, Franja Jezeršek 1 krono, Margareta Smolej 1 krono, Hermina Valenčič 1 krono, Ivana Habjan 2 kroni, Z. Kranjc 2 kroni, Franc Omersa ml. 2 kroni, Logar 10 kron, Merkur 5 kron, Pfeifer 2 kroni, Stempihar 5 kron, A. Mally 2 kroni, Fr. Omersa sen. 20 kron, K. Savnik 10 kron, Premerstein 1 krono, Ivan Potočnik 1 krono, R. 8 kron, Marija Ovcjak 5 kron, Josipina Roukolik 5 K, Ana Brilli 2 kroni, Marija Jeglič 4 kron, M. Kšutl 1 krono, Malči Pravst 1 krono, Justi Kovačič 2 kroni.

Upravništvo našega lista je prejelo:

Za ljubljanske žrtve sta darovala gospodična Fani Polak in gospod ing. dr. Jovo Simić 50.— K. Ta znesek se je namreč ponudil v neki častni zadevi od nasprotne strani kot sprava, katere pa zgoraj navedena nista mogla sprejeti. Da pa ljubljanske žrtve ne bodo oškodovane, sta omenjena iz svojega darovala zgornji znesek v to svrhu.

Franz Omersa v Kranju prodaja domače bukovo ogije in vilite kotle Maria Zell. 339 5

Stanovanje

s prijaznim vrtom, pripravno za gostilno se da **takoj v najem.**

Tozadevna pojasnila daje upravništvo tega lista.

314 52-13

Ustanovljeno leta 1885.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznana izborna blago.

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa, posteljne modroce iz žime in crin de Afrique. ... Tu je tudi

koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.

V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste, imam prte, blazine, čevlje, nogavice, otročje obleke, sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

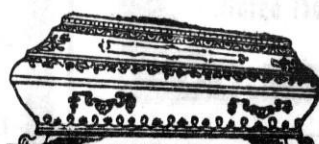
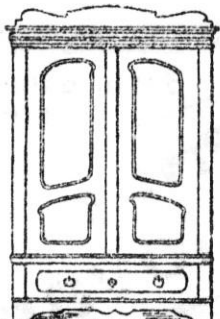
330 10-8

Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukar

mizar

Kranj št. 56.

Martinova cesta 20
Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova cesta 20
železnice pri šentpeterski cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki ceni.

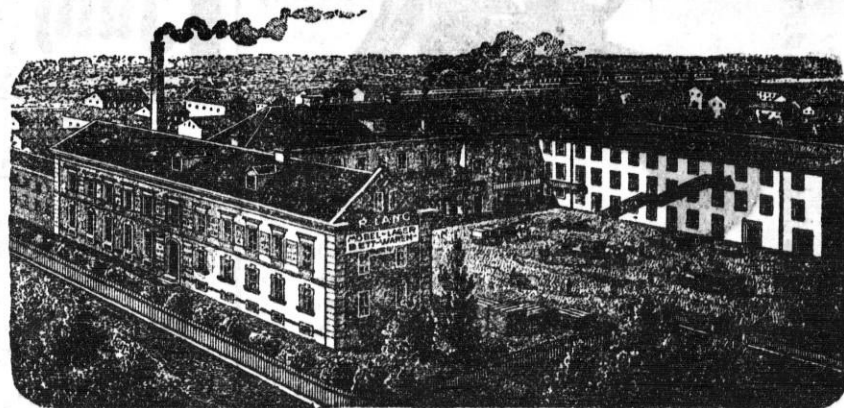
Modroci iz žlunatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraški.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialiteta v nevestnih balah. Veliki prostori, priključno in v l. nadstropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobe; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-ešalniki, miza, stensko ogledalo.

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

uljudno naznanjata, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

348 6-5

Posrtili najgloblje žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena in nepozabna hči, soproga in mati, oziroma sestra, teta in svakinja, gospa

Josipina Pollak roj. Mihelič

po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 31. letu svoje starosti, danes dne 7. vinotoka 1908 ob pol 10. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predrage ranjce bode v petek, dne 9. vinotoka 1908 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

Blagi pokojnici bodi ohranjen ljub spomin.

V KRANJU, dne 7. vinotoka 1908.

Janko Pollak, soproga, Janko, Marijan in Jelica, otroci. Jernej in Marija Mihelič, stari. Marija omož. Benkovič, Antonija Mihelič, sestra. Ivan Benkovič, svak.

Zahvala.

Za obile dokaze srčnega sočutja ob boleznih in smrti naše iskrenoljubljene in nepozabne hčere, soproge in matere, oziroma sestre, tete in svakinje, gospe

Josipina Pollak roj. Mihelič

ter za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, posebno pa g. dr. Ed. Globočniku za njegovo požrtvovalnost ter kaplanu g. Sitarju in vsem znancem in prijateljem za tolažbo in postrežbo med boleznijo kakor vsem darovateljem prekrasnih vencev izrekamo tam potom najtoplejšo zahvalo.

Kranj, dne 10. vinotoka 1908.

Žalujoči ostali.

Loterijska srečka dne 26. septembra t. l.
Gradec 27 52 73 41 29

Stanovanje s 3 sobami
kuhinjo, shrambo, z lepim razgledom se takoj odda. — Več pove upravništvo „Gorenjca“.

Sivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga 180—65
Iv. Jax-a v Ljubljani
Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šiv. stroje in kolesa
Ceniki na zahtevanje zastoj.

Išče se

Ne meblirana soba
če mogoče na Glavnem trgu, s postrežbo in zajutrkom brez hrane za eno samo osebo.
Kdo? pove iz prijaznosti upravništvo „Gorenjca“.

Lepo stanovanje na Glavnem trgu
s tremi sobami, kuhinjo, shrambo, kletjo, drvarnico se dobi takoj pri 358 3—1
Pavlu Bizjaku, Kranj, štev. 102.

Angloško skladišče oblek
O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:

Cez 2500 oblek od . . . K 8.— naprej

- 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . 12.—
- 2000 plaščkov . . . 7.—
- 800 kožuhov saccos s krznastim ovratnikom . . . 16.—
- 2000 suknjenih hlač . . . 8-90

Deška konfekcija:

Cez 1800 oblek . . . K 8-90 naprej

- 500 plaščkov s kapuco . . . 8-90
- 250 površnikov in zimskih sukenj . . . 8.—

Damska konfekcija:

Jesen. in zimske obleke od K 10.— nap.

- Jesenske in zimske jopice . . . 4.—
- Jesenska in zimska krila . . . 8-90
- Jesenski in zimski ran-glani . . . 6.—
- Jesens. in zimski paletoti . . . 8.—
- Dežni plaščki s kapuco . . . 7.—
- Suknene in delainove bluze . . . 8-90

Dehliška konfekcija:

Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukovin kap od K 1.— naprej

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema. Kakor tudi munice in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

::: Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto. :::

822 12—13

Samo edini poizkus prepriča, da vzdržuje

Rainerjeva vasetin-mast
za usne 318 52—13
čevlje in usnjene stvari nepremočljive, prožne in mehke

Prva gorenjekoroška topilnica loja
Izdelovanje sveč in mila

Istotako je **Rainerjevo** hitro bliščeče voščilo zavito v podolgaatih rdečih škatljah po 5, 8, 12, 16, 24 kom. pri kg priznane dobre kakovosti.

Julij Rainer, Beljak

Svoji k svojim!

Narodni hotel „Ilirija“ v Ljubljani
Kolodvorske ulice. 3 minute od južnega kolodvora.

Priporoča svojo priznano dobro restavracijo, izvrstna domača vina. Vedno sveže pivo. — Potujočemu občinstvu so na razpolago udobno urejene najelegantnejše sobe po nizkih cenah.

356 2—2

Za mnogobrojen poset se uljudno priporoča

Svoji k svojim! **Marija Novak, hotelirka.**

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkošlikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 164.

Naznanilo dražbe.

Naznanja se, da se bode v Otočah, pri Pezdihu hiš. št. 5. prodalo

na javni dražbi

sledede: 7 goveje živine, 5 prašičev, mnogo slame, otepov, sena in detelje, nadalje več poljedelskega orodja, vozovi, stroj in vsa druga pri gospodarstvu se nahajajoča pritiklina.

Dražba bode 13. t. m., to je v torek. Pričelo se bode ob 9. uri zjutraj.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

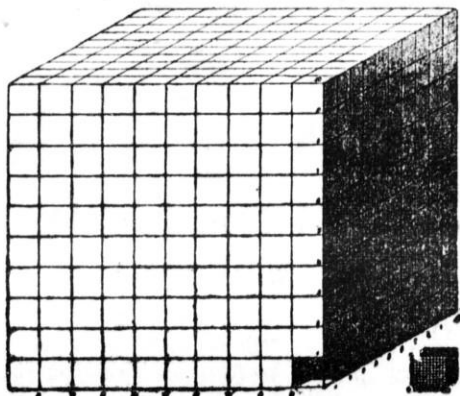

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 31

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

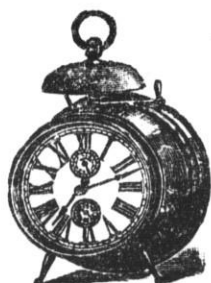
Kazalo

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-37

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah štev. 19

(priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne pošiljajte kakim, ki urarije niti izučeni niso. 17-82

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumi-jevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-30 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični in niklovani zavod z obratom na motor.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sladoled

najfinjši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada i. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri **E. Brandtu, Kranj**. Zunanja naročila točno in ceno kot povsod drugod! *

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puš za lovce in strele po najnovejših si temih pod poponim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-52

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko delo.

Žično omrežje na stroj, ograje na miru dvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta:

152-47

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
D. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-86
Dobi se
v
lekarni
Špitalič

G. Tönnies

422-36

tovarna za stroje, železo in kovinolična v Ljubljani
priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za žagine naprave svezane neposredno z vrtilom.
Sesalno-generatorski plinski motorji, največja gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Irtja“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega koledvora je vsak dan 318 13

celo noč odprta.

Priporoča se najuljudnejše p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevo Mihelič.

Svoji k svojim! 256 52-81

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s pizenjskim pivom »prazdroj« iz sloveče češke »Meščanske pivovarne«, in izbornim protivin-skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem i. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorilška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebno, hipotekno ali realno iščete

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Moller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-1

Telefon interurban 46-81.

Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbi in najnižji ceni.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

Kranj, Glavni trg.

68-88

Blaze
vrhna in spodnja
Krila
Predpasnike
Moderce
Šerpe
Pasove
Ovratnike
Mašence
Jabots
Srajce
Perilo
Otročje obleke
Krstne oprave

Potreščine
za
šivilje
Svila
Baržur
Tresse
Čipke
Vložke
Applikaci-
jone
Gumbe
Vezanine

— Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke —
filijalka iz Ljubljane 195 52-47

A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU

na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja

Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke
pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.

===== Zunanja naročila točno. =====

ženska
ročna dela
Predtiska-
rija
Vseh vrst
Pavola
Svila
Cvetilice
Ročne
torbice
Moderne
kapce
Pačolane

Glace in svilnate
rokavice
Moderne srajce
Ovratnike
Kravate
Nogavice
Žepne robce
Gumbe
Denarnice
Prsnike
Naramnice
Glavnike
Garniture
Milo
Parfum

Zobozdravniški atelje
dr. Edvard Globočnik
v Kranju 844 52-6
od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago
vsaki dan in
tudi v nedeljo.

Steckenpferd
lilijino milo
247 40-28
najboljše milo za kožo.

**Slovenci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!**

M. Podkrajšek
irizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka
147 52-58 nasproti hotela „Union“

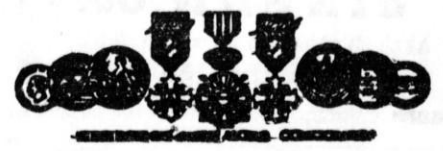
System Balko

priporoča
za gojitev las in za
umivanje glave svoj
zdravniško priporo-
čeni gorko in mrzlo
zračni sušilni aparat.
Suši brez nadležne
vročine. Ne provzro-
čuje skrčenja las.
Vpliva dobro na po-
speševanje rasti las.

Zaloga vsako-
vrstnih vpletk
striženih in zme-
šanih las.

Oddetek za
dame s sepa-
ratnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranila korenine, z ali
brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 111-69

Sprejemne ure vsako nedeljo in pondeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezervna zaklada
iznaša:

K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ ⁰/₀

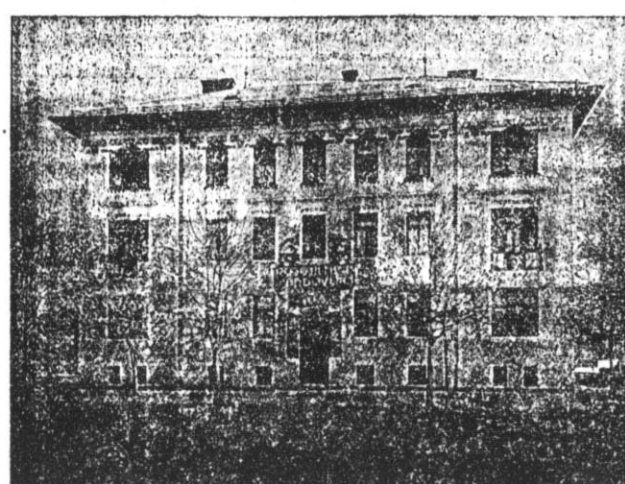
Denarni promet
v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2%, ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali
in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.
in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemaš nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.